

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

6. Requisita dispositione ad susceptionem S. Eucharistæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

- 13 Sacra Communio sub vna panis specie in Veteri etiam Ecclesia vsitata fuit; patet ex Clement. Alex. Tertull. Basilio, Hieronymo.
- 14 In veteri Ecclesia consuetudo erat S. Eucharistiam in Ecclesia à sacerdote acceptam domum ferendi in mundo linteo, & sumendi, qui tamé mos postea sublatus.
- 15 Clericorum Communio olim appellata erat, quæ intra altaris cancellos fiebat, Laicorum verò, quæ extra cancellos. Clerici sub vtraque, Laici sub vna communicabant.
- 16 In veteri Ecclesia indubitatum erat S. Eucharistiam consecratione effici, extra vsum permanere, adorandam & asseruandam esse, vt attestantur Patres Dionys. Areopag. Clemens, Origenes, Basilius, Nazian. Chrysoft.

C A P. VI.

De requisita animi ac corporis dispositione ad susceptionem S. Eucharistia.

- 1 **P**eccata actualia commissa inter communicandum, venialia, licet effectum & Eucharistiam, quæ est gratia sanctificans non impediunt, eò quod non ponant obicem gratiæ sanctificanti; Quandoquidem cum ea consistere possunt; faciunt tamen, vt sacramentum minus reuerenter suscipiatur.
- 2 Ad augmentum gratiæ in suscipiente iusto actualis dispositio non requiritur necessario, nisi vt sacramentum voluntariè suscipiatur, tanquam spiritalis cibus animæ. Nam alioquin sequeretur, quod homo iustus suscipiendo Eucharistiam sine actuali deuotione mortaliter peccaret, & iustitiam amitteret, quia poneret obicem gratiæ sacramenti; conse-

consequens autem videtur absurdum & contra
communem fidelium persuasionem.

Cum peccato veniali actuali S. Eucharistiam sus-
cipere venialis irreuerentia est, eò quod venialia re-
pugnant sibi secundo huius sacramenti, & effe-
ctus, qui est vt per modum cibi spiritualis animæ su-
perius consolationem afferat, venialia autem impe-
diant hunc effectum consolationis hoc ipso quod a-
ctualem deuotionem & charitatis feruorem directe
impediant.

Qui cum conscientia peccati mortalis S. Eucha-
ristiam sumit, graue sacrilegium committit: Ratio,
quia præterquam quod hoc sacramentum ex iis ipsis
fit, quæ non mortuorum, sed viuorum sunt, pecu-
liariter etiam institutum fuit, vt homines cum Chri-
sto vniant, cui vnioni quam maxime repugnat pec-
catum mortale, quippe quod hominem à Deo auer-
tit & inimicum reddit. Confirmatur ex Apost.
1. Corinth. 11. *Probet autem se ipsum homo, & sic de pane
comedat, & de calice bibat. Qui enim manducat & bibit in-
digne, iudicium sibi manducat & bibit.*

Communicaturus si mortalis peccati conscius
sit, sacramentaliter confiteri debet, si id fieri possit
iuxta tradit. & Concil. Trident. Ab hoc ramen
præcepto excipitur casus, quo urgente sacrificandi
que communicandi necessitate Confessarii copia
non est. Talis necessitas censerì debet. Primò, vt
morituro viaticum præbeatur, si alia hostia conse-
crata desit. Secundò, si sacrificium vel communicatio
sine graui infamia, vel populi scandalo omitti non
possit. Tertio, si sacerdos ex officio celebrare te-
neatur, aut fideles iure suo sacrificia exigant, neque
per alium id perfici possit. Quarto, si sacerdos
post

post consecrationem recorderetur peccati mortalis, debet elicitā contritione sacrificium persequi; si autem ante consecrat: obligatus videtur ad confitendum, si commode & sine nota infamiae possit: praesertim Canone nondum cepto. Sed contrarium docet Sotus: Etiam sacerdotem recordantem, se esse in mortali, ne quidem potest introitum tenei discendere; quae sententia in praxi sequenda, quia vix unquam sacerdos sine confusione missam interrumpere & confiteri potest.

- 6 Satius est, die festo missam intermittere, quam non praemissa confessione sacramentali sed sola contritione elicitā de peccato mortali sacrificare, quia praecipuum, quod minus est de missa festo die audienda, vel facienda eedit maiori praecipuo de non sacrificando cum conscientia peccati mortalis, nisi praemissa sacramentali confessione. Excipe tempus Paschale, quo sacerdos melius faciet, si non habens copiam confessarii praemissa contritione sacrificet, quam si paschalem communionem omnino intermitteret.

Tunc autem copia Confessarii non habetur, si vel nullus adsit sacerdos approbatus; ad absentem autem sine magna difficultate, spectatis circumstantiis personae itineris accessus esse nequeat, vel si adsit quidem sacerdos confessarius iurisdictione praeditus, cui tamen poenitens sine periculo grauis aeternae confiteri non possit.

- 7 Sacerdos qui ob necessitatem ad vitandum graue scandalum sine praevia confessione celebravit, quam primum postea confiteri debet, si mortale habuerat. Laici autem non possunt communicari sine praevia confessione, si non habeant confessarium.

Pecca-

Peccatori publico, seu publicè, seu priuatim peccanti neganda est Eucharistia: Ratio, Nam ex vna parte publicus peccator neq; re ipsa neque externa specie ius habet S. Eucharistiam petendi. Ex altera vero parte ad sacerdotis officium spectat, vt fit fidelis dispensator & sanctum non det Canibus Matth. 7.

Tribus autem modis crimen notorium fit: Primo per confessionem rei in iudicio. Secundo per sententiam condemnatoriã, in eundem latam, quæ duo sunt notoria iuris. Tertio, Notitia facti, si crimen palam commissum nulla tergiversatione celari possit. Quod si iam crimen per publicam sententiam aut notitiam facti notorium sit, criminoso, quæ sacerdos scit, in crimine persistere negare potest Eucharistiam. Imò etsi sacerdos priuata notitia sciat peccatorem emendatum esse, si tamen emendatio publicè ignota sit, & criminis infamia personuerit, neganda est Eucharistia ob scandalum vitandum, quod tamè scandalum tollitur, si pœnitens post sacramentalè confessionè in priuata capella cõmunicet.

Adde propter publicè quoq; & vehemètia criminis indicia, quæ violentè præsumptionem inducunt, S. Eucharistia neganda est v.c. incarceratis propter Magiam, & nondum confessis fanis, donec infamia laborantes se purgauerint.

Ad sacram Eucharistiam sumendam in criminis purgationem, Reus suspectus cogi non debet ob periculum grauissimi sacrilegii, quod maxime verum est, si is, à quo tale iuramentum exigitur, delictum suum manifestare non teneatur. Quare grauius peccat maritus v.c. si vxorem cogat, vt hoc modo se à suspitione adulterii liberet.

Pecca-

10 Peccatori occulto S. Eucharistia negari potest, si priuatim petat, Ratio, quia cum peccator nullo iure S. Eucharistiam petat, quippe quæ ex propria institutione & peculiari sanctitate iustis tantum & sanctis conuenit, ideo peccatori negari debet, si sine eius infamia populi scandalo, vel simili graui incommodo negari potest.

NB. Tamen sacerdos debet aliunde & non ex confessione notitiam peccati habere, ne (neganti) fiat confessio sacramentalis, odiosa.

Præterea peccatori occulto publicè S. Eucharistiam petenti, negari non potest, quia nec Christus Iudam à communione remouit: Ratio, quia docet actus publicæ potestatis & dispensationis exerceri secundum publicam notitiam & opinionem, & non secundum priuatam scientiam cum alioquin multæ perturbationes, scandala, iniuriæ, oriri possent; Idem dicendum de aliorum sacramentorum publica petitione v.c. Clerico ordines conferti debent etiam si Episcopus sciat, illum propter occultum crimen dispositionem mereri: Item a groto S. Eucharistia uigenter petenti parochus porrigere debet, etiam si sciat, illum audita eius confessione indispositum esse, multisque adhibitis monitionibus disponere non possit ad accipiendam absolutionem.

11 Parochus qui occultum matrimonii impedimentum extra S. confessionem cognouit, non debet ei assistere, quia assistentia matrimonii non est dispensatio sacramenti, sed officium testis; nemo autem testimonium præstare potest de actu, quem irritum esse nouit.

Si solus Episcopus ordinis accipiendi impedimentum

mentum cognouit, idque probare non potest, ordinationem homini denegare non potest.

Ad mortem damnatis Christianis S. Eucharistia *13*
per modum viatici negari non debet: Nam cui pœnitentia conceditur, neque viaticum negari debet, pridie tamen supplicii, vel eodem die etiam, horis aliquot ante sententiam mortis latam.

Corporalis macula, per se non impedit à digna susceptione Eucharistiæ. Ratio, quia sola malitia peccati, quæ animi deformitas est, impedita digna sumptione huius sacramenti, corporalis autem immunditia per se continet materiam peccati, per accidens tamen potest esse venialis irreuerentia, si immundities facillè mox tolli possit, ita immundum corpore accedere, si autem duret v.c. immenstruata, consultum est ob reuerentiam sacramenti dfferre communionem, sed non peccat mulier etsi menstruada accedat.

Pollutionem passus, quamuis culpa sua post pœnitentiam communicare non prohibetur, quia pollutionis peccatum, sicut quoduis & aliud post legitimam pœnitentiam perinde se habet, ac si non fuisset, si tamen postea pollutionem etiam inuoluntariam malignus effectus commotæ carnis aut animi perturbati manet, consultum est eò die abstinere, sed non tenentur etiam ne quidem coniuges redemptes debitum spe precii excitandi aut necessitate coacti.

Mulier non obstante, quod communicare nolit, marito debitum coniugii exigenti, reddere debet, quia implet bonum opus, & ex iustitia debitum: Monenda tamen est vxor non ita frequenter communicans, vt roget maritum, vt abstineat ob honorem.

rem festiuitatis, quod si verò timeatur rixa & offensa debitum reddere debet.

- 17 Sacram Eucharistiam à ieiunis sumendam esse apostolica traditio est, utpote à tempore Apostolorum obseruata. Christus autem post cœnam potexit S. Eucharistiam, quia secundum ritus veteris legis debebat tunc pascha celebrari: noluit autem legem & figuram præmittere, priusquam veritatem huius sacramenti instituerat. Verba autem Christi. Hoc facite, non continent præceptum faciendi omnia, quæ Christus tunc fecit, sed solum, quæ spectant ad substantiam & veritatem sacramenti, porò accidentales ritus & modum administrandi Ecclesiæ ordinandum reliquit.
- 18 Ieiunium, quod communicuro præcipitur, perfectum & naturale esse debet, adeo, ut etiam deglutitione chartæ nummi aurei, violetur. Ratio, quia ieiunium istud non ob temperantiæ virtutem, sed ob sacramenti reuerentiam institutum est, ut sacra hostia ante alia omnia in stomachum deueniat. Quod si quis inter eluendum os guttulas cum salina mixtas deglutiat, vel si iusculum degustauit, & illico reicit, & si guttas cum salina forte deglutiuerit, non censetur violatum ieiunium, item si reliquæ inter dentes hærentes casu deglutiantur, & non ex proposito.
- 19 Si modicum quid (liquoris) cum salina per guttas casu traiciatur non impedit S. Communionem, eò quòd ita traiectum in parua quantitate non habeat rationem cibi aut potus aut medicina; casu dico non per se. Nam si ablutio, quæ tamen modica in nocte Natiuitatis in prima missa per se sumatur ab altero sacrificio celebrando impediatur, potest tamen celebrare etiam si paulo ante duodecimam no-

comederit, in nocte natiuitatis, etiamsi non dormierit nec cibus concoctus.

Certi casus sunt, quibus licitum est S. Eucharisti- 20
sumi à non ieiunis. Primò in articulo mortis, et-
iam ex iudicis sententia si is diutius expectare nolit.

NB. Maior affirmat, quod sacerdos, si non habe-
at hostiam ad communicandum infirmum moritu-
m, post meridiem priuatim consecrare possit, et-
iam panem fermentatum, dicendo sola verba con-
secrationis sine vestibus sacerdotalibus: sed alii DD.
communiter hæc negant: quia Ecclesiæ consuetudo
talia non permittit ob maximam huius sacramenti
excellentiã, quod vno modo ac ritu semper con-
fici & administrari plurimum interest. In raro ta-
men casu necessitatis, si infirmus moritutus aliud sa-
cramentum videlicet pœnitentię aut extremę vnctio-
nis suscipere nõ possit & scandalum cesserit, probabi-
le est iuxta Zambr. Non malè acturum sacerdotem,
si ob eiusmodi hominis communionem nõ ieiunus
sacrificet. Secundus casus si sacerdoti non ieiuno ne-
cessitas incumbat sacrificii perficiendi, quod accidit,
I. Si loco vini aquã hausit. II. Si alteri post ceptum Ca. 21
nonem in missa deficienti ad perficiendum, sacerdos
non ieiunus substitui debeat, quia ieiunus non ad-
est. Tertius est, si sacerdos post consecrationem re-
cordetur, se ieiunum non esse, debet progredi, imò
etiam ante cõsecrationem, quia fermè sacerdos ab-
stinere non potest sine nota, Ratio, quia vbi difficul-
tas occurrit, semper eligendum est id, quod minus
periculi habet.

Etiã post sumptam ablutionẽ licitum est sacer- 22
doti reliquias hostiarum à se consecratarum in altari

Sss 2 ablu-

absumere. Ratio, quia eiusmodi reliquiarum absumptio refertur ad vnum idemq; sacrificium, quod plene absolutum non censetur, dum sacerdos in altari persistit.

Quod si S. Eucharistia incendio absumenda in manus sacrilegas infidelium deuentura potest sumi à non ieiuno.

- 23 Post sumptam Eucharistiam decens est, aliquamdiu à cibo & potu abstinere, sed id in præcepto non est. Etiam non licitum est tam statim expuere.

C A P. VII.

De ministro S. Eucharistiae.

- 1 Ordinaria potestas ministrandi S. Eucharistiam ex Christi institutione sacerdotibus solis competit ex Christi institutione. Nam soli sacerdotis ratione ordinationis suæ adeo ex officio priuatim habent super corpus Christi conficiendum, consequenter etiam dispensandum iuxta exemplum Christi prius sacram hostiam consecrantis, & postea discipulis dispensandis & adiicientis. Hoc facit in meam commemorationem.
- 2 Diaconi ex commissione sacerdotis olim S. Calicem dispensarunt, & nunc quoque potestas dispensandi sacrum Christi corpus in casu necessitatis eis potest v. c. in absentia sacerdotis, in mortis articulo.
- 3 Dispensatio S. Eucharistiae requirit in ministro iurisdictionem ordinariam vel delegatam. Ratio, quia dispensatio sacramentorum, præsertim huius, quo fideles spiritualiter pascuntur, est proprium munus pastoris, quod proinde nemo alius sine illius commissione usurpare debet: Excepto casu necessi-